

**BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE**

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ**

**BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING**

**INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj - maj/svibanj 2015. godine**

Sarajevo, juli/srpanj 2015. godine

Sadržaj:

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	4
1.1. <i>Industrijska proizvodnja</i>	4
1.2. <i>Tržište rada BiH</i>	4
2. Javne finansije.....	5
2.1. <i>Indirektni porezi u BiH</i>	5
2.2. <i>Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH</i>	6
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	7
3.1. <i>Cijene – Indeks potražaćkih cijena (CPI)</i>	7
3.2. <i>Monetarni agregati</i>	8
3.3. <i>Prosječna obvezna pričuva</i>	8
3.4. <i>Devizne pričuve Centralne banke BiH</i>	9
3.5. <i>Depoziti</i>	9
3.6. <i>Kredit</i>	10
3.7. <i>Berze</i>	11
4. Vanjski sektor.....	12
5. Strane direktne investicije u BiH.....	14

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno – četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

Sudeći prema dostupnim pokazateljima za april i maj 2015. godine, pozitivan trend ekonomske aktivnosti u BiH iz prvog tromjesečja je po svemu sudeći nastavljen i donekle ojačan u drugom kvartalu. Naime, nakon što je u prvom tromjesečju ostvaren realni godišnji rast od 2,1% podaci industrije, trgovine i vanjske trgovine ponajviše ukazuju na daljnje jačanje aktivnosti u drugom tromjesečju. Tako je nominalni rast robnog izvoza ubrzan sa 2,7% u prvom tromjesečju na 7,4% u periodu april-maj u odnosu na isti period prethodne godine. Ovo je donekle bilo praćeno rastom prerađivačke industrije naročito u maju kada proizvodnja bilježi rast od 2,5% u odnosu na prethodni mjesec.

S druge strane, čini se da je rast dodatno bio podstaknut i domaćom tražnjom. Naime, rast PDV prihoda (prema poreskim prijavama) od 2,8% (g/g), uz realno povećanje maloprodajnog prometa od 9,6% (g/g) u prvih pet mjeseci ukazuju na rast finalne potrošnje. Pored toga, godišnji rast (redovnog) uvoza kapitalnih dobara od 9,1% u periodu april-maj nakon negativne stope u prvom tromjesečju ukazuju na postepeno jačanje investicija u drugom tromjesečju.

Jačanje domaće tražnje je neminovno dovelo do jačanja robnog uvoza koji je nakon nominalnog smanjenja u prvom tromjesečju rastao stopom od 2,2% tokom perioda april-maj u odnosu na isti period prethodne godine. Time je samo usporeno nominalno smanjenje vanjskotrgovinskog deficita iz prvog tromjesečja, tako da je deficit nakon pet mjeseci 2015 godine bio za 5,8% niži u odnosu na 2014 godinu. Ipak, kretanje izvoznih i uvoznih cijena iz prvog tromjesečja ukazuje da je pozitivan doprinos vanjske trgovine bio znatno slabiji u realnom smislu.

1. Realni sektor

1.1. Industrijska proizvodnja u BiH

Prema raspoloživim podacima BHAS-a vidljivi su određeni znakovi poboljšanja industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini. Čini se da je ovo poboljšanje ostvareno zahvaljujući očuvanju pozitivnog poslovnog ambijenta u zemljama EU unatoč mnogim izazovima, što je rezultiralo jačanjem izvozne tražnje u glavnim trgovinskim partnerima. To potvrđuje solidan rast bh. izvoza i činjenica da je kompozitni indeks ekonomskih očekivanja -(Economic Sentiment Index) u zemljama EU tokom maja 2015. godine zadržao vrijednost iznad višegodišnje prosjeka od 106,1.¹ Tako je Bosna i Hercegovina u periodu januar-maj 2015. godine ostvarila povećanje fizičkog obima industrijske proizvodnje od 1,6% u odnosu na isti period prethodne godine. Međutim, prilikom interpretacije ovog pokazatelja potrebno je imati na umu bazni efekat iz maja prethodne godine kada je bh. industija imala značajan pad proizvodnje usljed poplavnih dešavanja koja su zahvatila Bosnu i Hercegovinu. Sektorski posmatrano, u periodu januar-maj 2015. godine ostvareno je povećanje u svim sektorima, a najznačajniji doprinos rastu ostvaren je u domenu prerađivačke industrije koja je ostvarila rast od 2,4% u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, u ovom periodu došlo i do preokreta trenda u sektoru za proizvodnju električne energije i rudarstvu gdje su registrirane pozitivne stope rasta od 2,2%, odnosno 0,1%.²

Tabela 1: Industrijska proizvodnja u BiH

Indeksi g/g	Struktura	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015					
										Januar	Februar	Mart	April	Maj	Januar-Maj
BiH	100%	7,1	11,0	-6,6	4,2	2,3	-3,6	5,2	0,1	-1,3	-1,1	0,4	2,2	7,9	1,6
FBiH	69%	8,6	7,9	-11,6	4,2	2,5	-4,4	7,3	0,0	-1,7	-4,2	-1,5	1,5	6,9	0,2
RS	31%	2,5	17,0	11,0	5,2	5,1	-3,8	4,1	0,7	0,4	7,0	3,7	2,3	8,2	4,3

Izvor: BHAS, FZZS, RZZS

1.2. Tržište rada u BiH

Rast broja zaposlenih u gotovo svim područjima djelatnosti uticao je da ukupan broj zaposlenih lica u BiH u aprilu 2015. godine bude uvećan za 1,3% u poređenju sa istim mjesecom 2014. godine i iznosi 710 hiljada. Uz istovremeno smanjenje broja nezaposlenih administrativna stopa nezaposlenosti u BiH u aprilu je iznosila 43,3%.³ Ukupan broj nezaposlenih lica u BiH u maju 2015. godine iznosio je 537,3 hiljada i manji je za 1,3% g/g (tabela ispod). Najveći doprinos povećanju broja zaposlenih je područjima djelatnosti prerađivačke industrije i trgovine na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala kao i područjima javne uprave i odbrane, obaveznog socijalnog osiguranja, obrazovanja, zdravstvene zaštite i socijalne pomoći, te umjetnosti, zabave i rekreacije. U oblasti neto plata u BiH je u aprilu ostvaren nominalni rast od 0,2% u poređenju sa aprilom 2014. godine, a prosječna neto plata je iznosila 833 KM. Rast neto plata je skroman jer je u pojedinim područjima djelatnosti⁴ registrovano smanjenje neto plata (poređenje g/g). Prosječna penzija u BiH u maju 2015. godine nije

¹ DG ECFIN, Business and consumer survey results, „Economic Sentiment Indicator“, May, 2015.

² Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za maj 2015. godine“, 25.06.2015.

³ Administrativna stopa nezaposlenosti je izračunata kao odnos broja nezaposlenih lica i ukupne radne snage. Podatak se odnosi na april jer broj zaposlenih za mart nije objavljen u periodu izrade Informacije.

⁴ Umjetnost zabava i rekreacija, finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, poslovanje nekretninama, građevinarstvo, hotelijerstvo i ugostiteljstvo, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, poljoprivreda, lov i šumarstvo.

se bitno mijenjala u odnosu na prethodni mjesec i iznosila je 359 KM, ali je veća za 1,3% u poređenju sa majem 2014. godine.⁵ Minimalne penzije u BiH u posmatranom mjesecu iznose 326,2 KM u FBiH i 174,4 KM u RS.

Tabela 2: Osnovni indikatori tržišta rada u BiH⁶

Period	Broj zaposlenih lica u BiH	Broj nezaposlenih lica u BiH	Prosječna neto plata u BiH (KM)	Prosječna penzija u BiH (KM)
I 2015.	706.971	551.167	828	358
II 2015.	706.411	550.095	820	362
III 2015.	707.560	546.779	832	361
IV 2015.	709.995	542.253	833	360
V 2015.	-	537.341	-	359
Stope rasta g/g				
I 2015.	2,1%	-1,1%	-1,2%	1,6%
II 2015.	1,9%	-1,2%	-0,3%	2,6%
III 2015.	1,7%	-1,0%	0,8%	2,5%
IV 2015.	1,3%	-0,8%	0,2%	1,5%
V 2015.	-	-1,3%	-	1,3%

Izvor: BHAS, entitetski zavodi za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje BD, penzioni fondovi u BiH

2. Javne finansije

2.1. Indirektni porezi u BiH

Nakon neznatnog rasta u aprilu mjesecu, bruto prihodi koje je u toku mjeseca maja prikupila UIO BiH značajno su ubrzali svoj rast (6,2% u odnosu na isti mjesec prethodne godine). Navedeni rast je doveo i do povećanja kumulativa prikupljenih bruto prihoda za period I-V tekuće godine od 3,2%. U istom mjesecu ostvareno je i značajno smanjenje povrata po osnovu indirektnih poreza, što se odrazilo na to da i ukupan iznos povrata za period I-V 2015. godine bude smanjen. Rast bruto prihoda sa jedne strane, i smanjenje povrata po osnovu indirektnih poreza sa druge strane doveli su do značajnog rasta neto prihoda (10,1% V 2015/V 2014; 4,2% I-V 2015/I-V 2014). U posmatranom mjesecu glavne kategorije indirektnih poreza bilježe povećanje. Prihodi od PDV-a u mjesecu maju bilježe rast od 7,7% što je rezultat rasta uvoza u istom mjesecu. Međutim, u periodu I-V uvoz bilježi nezatno smanjenje, što se nije odrazilo na kretanje prihoda od PDV-a (rast 1,4%). I prema poreskim prijavama, prihodi od PDV-a bilježe porast kako u posmatranom mjesecu (4,8%), tako i za period I-V 2015. godine (2,8%). U posmatranom mjesecu, prihodi po osnovu uvoznog PDV-a su zabilježili rast od 1,7%, a prihodi od domaćeg PDV-a 22,0%. Kod prihoda od akciza zabilježen je rast i kod akciza na uvozne proizvode (posebno kod akciza na uvoznu naftu i naftne derivate), kao i kod akciza na domaće proizvode (posebno akciza na domaću naftu i naftne derivate).

Raspoloživi prihodi u mjesecu maju viši su za 6,8% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Nakon izdvajanja sredstava za putarine (izgradnja autoputeva) i minimalne rezerve, iznos koji ostaje za raspodjelu korisnicima je veći za 9,1% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. U strukturi raspoređenih sredstava sa JR UIO prema korisnicima u maju mjesecu 2015. godine, nakon nekoliko mjeseci smanjenja, ponovo se evidentira rast izdvojenih sredstava za servisiranje vanjskog duga

⁵ Prosječna penzija u BiH je izračunata na osnovu entitetskih nivoa penzija ponderisanih odnosom ukupnog broja penzionera u svakom od bh. entiteta.

⁶ Podatak o broju zaposlenih i neto platama za maj 2015. godine nije objavljen u periodu pripreme Informacije.

(9,1%). Međutim, za period I-V posmatrane godine sa jedinstvenog računa, a za finansiranje javnog duga je izdvojeno za 4,3% manje nego u istom periodu prethodne godine. Sredstva namjenjena finansiranjima budžeta u posmatranom mjesecu su veća za 8,3% u odnosu na isto mjesec prethodne godine.

Tabela 3: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	2014 struktura	2012	2013	2014	2014 I-V	2015 I-V	2015	
							apr	maj
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	-0,1	0,2	6,1	4,5	3,2	1,0	6,2
Povrati	18,5	0,2	12,8	17,6	9,4	-1,1	-9,3	-7,8
Neto prihodi - prikupljeno	81,5	-0,1	-2,1	3,8	3,4	4,2	3,5	10,1
PDV	51,5	0,5	-1,9	3,4	3,7	1,4	5,9	7,7
Carine	3,7	-18,5	-5,6	11,5	8,6	10,1	12,2	4,2
Akcize	21,2	2,8	-2,5	3,2	0,8	8,6	1,1	13,1
Putarine	4,7	-1,3	-0,1	3,2	5,8	7,1	-3,9	25,0
Ostali prihodi	0,3	-1,7	1,9	7,6	1,8	6,4	11,8	-4,8
Neusklađeni prihodi	0,1	-75,0	103,9	612,8	130,6	76,9	0,0	0,0
Raspoloživo za raspodjelu	100,0	0,0	0,1	6,0	4,2	3,6	-0,1	6,8
Minimalne rezerve	18,8	0,2	12,6	17,4	9,8	-1,7	-15,3	-2,5
Budžeti	81,2	-0,1	-2,1	3,6	3,0	4,9	4,0	9,1
Servisiranje vanjskog duga	10,6	37,2	47,5	2,9	39,2	-4,3	-7,5	14,1
FBiH	6,8	37,8	51,0	3,3	43,6	-2,3	-9,7	22,6
RS	3,7	36,1	41,1	1,9	30,6	-8,1	-3,6	-6,7
BD	0,0	19,7	474,5	83,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga	70,6	-2,8	-7,2	3,8	-0,8	6,2	5,6	8,3
Institucije BiH	12,1	8,9	0,0	0,0	-1,0	0,0	0,0	0,0
FBiH	37,2	-6,0	-7,7	4,8	-1,8	9,3	9,2	10,2
RS	18,9	-2,8	-11,0	4,3	0,7	4,6	2,4	9,7
BD	2,4	-1,5	-2,9	3,9	2,5	5,8	4,7	11,2

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje

2.2. Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH

Na nivou BiH, a u nadležnosti entitetskih poreskih uprava, za prvih pet mjeseci tekuće godine je ukupno prikupljeno 2,4 milijardi KM prihoda po osnovu direktnih poreza i doprinosa, što je za skromnih 1,1% više nego u istom periodu prethodne godine. U strukturi ukupnih prihoda, prihodi od doprinosa zauzimaju oko 70%, i nisu imali značajan uticaj na kretanja prihoda, jer su ostvarili rast od svega 0,2%. U istom periodu, rast direktnih poreza (4,7%) je najviše uticao na ukupne prihode. Ovako skroman rast ukupno prikupljenih prihoda je rezultat rasta prihoda u FBiH sa jedne strane, ali i smanjenja istih u RS, sa druge. Ukupno prikupljeni prihodi u PU FBiH su veći za 3,7% u odnosu na isti period prethodne godine i to zahvaljujući rastu svih kategorija prihoda (doprinosi 1,3%, direktni porezi 5,4%, takse, kazne i naknade 15,7%). U PU RS, samo prihodi od direktnih poreza bilježe povećanje. Kao najznačajnija kategorija, prihodi od doprinosa bilježe smanjenje od 2,1% koje se odrazilo i na smanjenje ukupnih prihoda. Takođe, i prihodi od kazni, naknada i taksi takođe bilježe smanjenje.

Kako su se kretale pojedine kategorije prihoda u entiteskim poreskim upravama može se vidjeti iz tabele ispod.

Tabela 4: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i sl.

Naziv prihoda	FBiH I-V 2015			RS I-V 2015			BiH I-V 2015		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2014	2015		2014	2015		2014	2015	
Direktni porezi	237,1	250,0	5,4	177,5	184,4	3,9	414,7	434,4	4,7
Porez na dohodak	118,9	123,8	4,1	94,9	91,4	-3,7	213,8	215,2	0,6
Porez na dobit	79,7	84,0	5,4	72,3	78,7	8,8	152,0	162,7	7,0
Porezi građana	38,0	41,6	9,4	5,6	7,7	36,6	43,6	49,3	12,9
Ostali porezi	0,5	0,6	11,9	4,7	6,6	41,3	5,2	7,2	38,4
Ostale takse, kazne i naknade	193,8	224,3	15,7	161,6	134,5	-16,8	355,4	358,8	1,0
Doprinosi	1.110,8	1.125,0	1,3	535,7	524,4	-2,1	1.646,5	1.649,5	0,2
PIO	612,6	623,8	1,8	295,6	296,4	0,3	908,2	920,3	1,3
Zdravstvo	447,4	450,5	0,7	202,4	189,2	-6,5	649,7	639,7	-1,5
Nezaposleni	50,8	50,7	-0,2	14,6	15,0	3,0	65,4	65,8	0,5
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	21,6	22,1	2,6	21,6	22,1	2,6
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	1,6	1,6	3,2	1,6	1,6	3,2
UKUPNO	1.541,7	1.599,3	3,7	874,9	843,3	-3,6	2.416,6	2.442,6	1,1

Izvor: Poreska uprava RS i Poreska uprava FBiH

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

3.1. Cijene – Indeks potrošačkih cijena (CPI)

Smanjenje opšteg nivoa cijena u BiH od 0,4% g/g nastavljeno je tokom maja 2015. godine. U okviru CPI indeksa najznačajnije smanjenje cijena je zabilježeno u odjeljcima prevoza, odjeće i obuće. Veliki uticaj na nastavak deflacije je imala cijena nafte koja je na svjetskom tržištu u posmatranom mjesecu smanjena za oko 41% g/g i iznosila je 65 \$/barel.⁷ To je doprinijelo da cijene u BiH u odjeljku prevoza u maju 2015. godine budu manje za 5% g/g. U periodu I-V 2015. godine deflacija u BiH je iznosila 0,5% g/g. Odjeljak alkohola i duvana i dalje ima najbrži rast cijena u poređenju sa istim mjesecom 2014. godine zbog poskupljenja duvana i cigareta.⁸

Tabela 5: Indeksi potrošačkih cijena pojedinih odjeljaka – poređenje isti period prethodne godine

Odjeljci	I	II	III	IV	V	I-V 2015
	2015	2015	2015	2015	2015	I-V 2014
Hrana i bezalkoholna pića	99,4	100,4	100,7	100,2	99,9	100,1
Stanovanje, vodosnab., el. energ., plin i dr. energenti	101,2	101,2	101,5	101,4	100,8	101,3
Prevoz	91,5	91,6	93,6	93,8	95,0	93,1
Odjeća i obuća	93,5	94,2	95,4	93,5	93,0	93,9
Alkoholna pića i duvan	106,6	106,6	106,6	107,6	108,2	107,1
CPI ukupan indeks	99,1	99,3	99,8	99,6	99,6	99,5

Izvor: BHAS

⁷ Crude Oil (petroleum), Dated Brent. Izvor: MMF baza podataka.

⁸ Povećanje akciza na cigarete i duvan od 01.01.2015. godine i poskupljenje cigareta Fabrike duvana Rovinj od 01.04.2015. godine.

3.2. Monetarni agregati

Kao i prethodnih mjeseci, u svibnju 2015. godine zabilježen je isti trend kretanja novčane mase. Novčana masa (M2) za pet mjeseci tekuće godine iznosila je 17,7 mlrd. KM i veća je za 8,1% g/g. Sve komponente M2 dali su pozitivan dopinos rastu M2, s tim da su depoziti u domaćoj valuti dali najveći dopinos.

Pričuvni novac (M0) u promatranom razdoblju iznosio je 7,1 mlrd. KM i veći je za 9,9% poredeći s istim razdobljem prošle godine.

Tabela 6: Monetarni agregati (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Godina	Mjesec	Pričuvni novac (M0)	Transakcijski novac (M1)	Kvazi novac (QM)	Novac u širem smislu (M2)
1	2	3	4	5	6=4+5
2015.	01.	6.846	7.226	10.007	17.233
2015.	02.	6.836	7.254	10.048	17.302
2015.	03.	6.808	7.250	10.070	17.320
2015.	04.	6.969	7.373	10.143	17.516
2015.	05.	7.071	7.513	10.195	17.708
Stope rasta g/g					
2015.	01.	9,1%	9,4%	5,9%	7,3%
2015.	02.	7,9%	9,6%	5,0%	6,9%
2015.	03.	7,9%	8,8%	6,1%	7,2%
2015.	04.	8,1%	9,8%	7,1%	8,2%
2015.	05.	9,9%	10,5%	6,4%	8,1%

Izvor: CBBiH

3.3. Prosječna obvezna pričuva

Prosječan saldo računa obveznih pričuva na kraju svibnja 2015. godine iznosio je 3,7 mlrd. KM. Zabilježena stopa rasta za promatrano razdoblje iznosila je 8,3% g/g. Prosječna stopa obveznih pričuva iznosila je 8,6%, dok je implicitna stopa obveznih pričuva iznosila 22,6%.

Tabela 7: Prosječna obvezna pričuva (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Godina	Mjesec	Osnovica za obračun obvezne pričuve	Prosječne obvezne pričuve	Prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH	Razlika	Stopa obvezne pričuve	Implicitna stopa obvezne pričuve
1	2	3	4	5	6=5-4	7=4/3	8=5/3
2015.	01.	16.299	1.398	3.697	2.298	8,6%	22,7%
2015.	02.	16.246	1.390	3.562	2.172	8,6%	21,9%
2015.	03.	16.253	1.390	3.598	2.208	8,6%	22,1%
2015.	04.	16.279	1.395	3.583	2.188	8,6%	22,0%
2015.	05.	16.459	1.412	3.724	2.312	8,6%	22,6%
Stopa rasta g/g							
2015.	01.	3,8%	4,1%	8,3%	11,1%	-	-
2015.	02.	3,5%	3,6%	4,7%	5,4%	-	-
2015.	03.	3,3%	3,2%	7,3%	10,1%	-	-
2015.	04.	3,8%	4,1%	6,4%	8,0%	-	-
2015.	05.	4,4%	4,7%	8,3%	10,7%	-	-

Izvor: CBBiH

3.4. Devizne pričuve Centralne banke BiH

Bruto devizne pričuve za prvih pet mjeseci 2015. godine iznosile su 8,05 mlrd. KM i zabilježile su rast od 13,6% g/g. Pozitivan rast izvoza, a još uvijek negativan rast uvoza ima pozitivan utjecaj na rast deviznih pričuva. Struktura deviznih pričuva kao i stope rasta dane su u tabeli ispod.

Tabela 8: Devizne pričuve (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Godina	Mjesec	Zlato	Držanje SDR	Inozemna valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Bruto devizne pričuve
1	2	3	4	5	6	7	8	9=3+...8
2015.	01.	213	5	84	1.988	0	5.505	7.795
2015.	02.	203	9	89	1.904	0	5.638	7.843
2015.	03.	205	9	97	1.202	0	6.284	7.797
2015.	04.	202	9	110	1.366	0	6.250	7.938
2015.	05.	204	7	120	1.397	0	6.324	8.051
Stopa rasta g/g								
2015.	01.	23,9%	-94,3%	-30,0%	-19,5%	-	32,1%	11,0%
2015.	02.	11,1%	259,6%	55,0%	-3,7%	-	19,3%	12,9%
2015.	03.	16,9%	268,0%	33,8%	-20,1%	-	20,9%	12,1%
2015.	04.	15,2%	78,4%	18,5%	-10,9%	-	18,6%	12,1%
2015.	05.	18,0%	135,0%	7,4%	-1,5%	-	17,5%	13,6%

Izvor: CBBiH

3.5. Depoziti

Rast depozita nastavljen je i u svibnju 2015. godine i iznosio je 6,2% g/g, što je dovelo da je iznos ukupnih depozita dosegao razinu od 15,5 mlrd. KM. Kao i u prethodnim mjesecima, najveći doprinos rastu dali su depoziti stanovništva, a zatim slijede depoziti nefinancijskih poduzeća, te depoziti ostalih sektora. Depoziti opće vlade dali su negativan doprinos rastu ukupnih depozita. Sektorska struktura depozita, kao i godišnje stope promjene dane su u tabeli ispod.

Tabela 9: Kretanje depozita (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)⁹

Godina	Mjesec	Ukupni depoziti	Depoziti stanovništva	Depoziti nefinancijskih poduzeća	Depoziti opće vlade	Ostali
2015.	01.	15.165,7	9.157,9	3.480,2	1.273,2	1.254,4
2015.	02.	15.152,9	9.255,8	3.421,0	1.222,0	1.254,2
2015.	03.	15.228,0	9.364,2	3.396,8	1.265,2	1.201,9
2015.	04.	15.383,2	9.425,3	3.457,5	1.276,2	1.224,3
2015.	05.	15.504,4	9.424,9	3.559,2	1.213,3	1.307,0
Stopa rasta g/g						
2015.	01.	5,8%	8,6%	-0,6%	6,1%	5,3%
2015.	02.	4,9%	9,5%	-1,8%	-5,1%	2,3%
2015.	03.	5,5%	10,2%	-2,1%	-0,6%	1,1%
2015.	04.	6,6%	9,7%	2,9%	-2,8%	4,3%
2015.	05.	6,2%	9,2%	2,9%	-9,1%	10,4%

Izvor: CBBiH

⁹ Sektor nefinancijskih poduzeća čine nefinancijska javna i privatna poduzeća. Sektor opće vlade čine sve razine vlada u BiH. Za potrebe izrade Informacije ostali sektor čine: ostale finansijske institucije, neprofitne organizacije i ostali.

3.6. Krediti u BiH

Ukupni krediti za prvih pet mjeseci iznosili su 17,1 mlrd. KM. I dalje je prisutan nizak rast, pa je stopa rasta za promatrano razdoblje iznosila 2,0% g/g. Iako krediti plasirani sektoru stanovništva, a koji čine 45% plasiranih kredita, imaju pozitivan rast, krediti plasirani sektoru nefinancijskih poduzeća i dalje bilježe negativan rast g/g, a koji je prisutan od studenog prošle godine. Krediti plasirani sektoru nefinancijskih poduzeća čine 47,7% ukupnih kredita. Krediti plasirani sektoru opće vlade, kao i ostalim sektorima bilježe pozitivan trend kretanja, ali u ukupnim kreditima imaju malo učešće (sektor opće vlade 6,7%, a ostali sektori 0,6%). Sektorska struktura kredita, kao i godišnje stope promjene dane su u tabeli ispod.

Tabela 10: Kretanje kredita (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Godina	Mjesec	Ukupni krediti	Krediti stanovništvu	Krediti nefinancijskim poduzećima	Krediti općoj vladi	Krediti ostalim sektorima
2015.	01.	16.735,8	7.473,4	8.056,0	1.118,5	87,9
2015.	02.	16.777,2	7.484,2	8.086,7	1.115,6	90,7
2015.	03.	16.887,1	7.553,2	8.104,6	1.139,5	89,8
2015.	04.	17.034,7	7.613,1	8.183,5	1.145,4	92,7
2015.	05.	17.055,0	7.678,5	8.134,2	1.138,0	104,3
Stopa rasta g/g						
2015.	01.	2,2%	6,0%	-3,3%	23,8%	-0,6%
2015.	02.	1,6%	5,9%	-4,2%	21,0%	5,1%
2015.	03.	1,6%	5,6%	-4,1%	22,6%	1,9%
2015.	04.	2,4%	5,7%	-2,9%	23,9%	5,4%
2015.	05.	2,0%	5,7%	-3,6%	20,6%	20,3%

Izvor: CBBiH

3.7. Berze u BiH

Na Sarajevskoj berzi u mjesecu maju 2015. godine ostvaren je promet u iznosu od 75,6 miliona KM što čini 69,1% od ukupnog ostvarenog prometa na berzama u BiH. Koristeći infrastrukturu Sarajevske berze održane su 27. i 28. emisija trezorskih zapisa i 8. emisija obveznica Federacije Bosne i Hercegovine, čime je za emitenta prikupljeno ukupno 69,87 miliona KM. Promet na SASE u mjesecu maju je manji za 31,7% u odnosu na promet u istom mjesecu 2014. godine. Najveći promet na SASE u maju ostvaren je sa dionicama emitenta Ingram d.d. Srebrenik u iznosu od 1.096.912 KM.

Na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu maju 2015. godine ostvaren je promet u iznosu od 33,8 miliona KM što čini 30,9% od ukupnog prometa ostvarenog na berzama u BiH u ovome mjesecu. Od ovoga iznosa 14,86 miliona KM je ostvareno javnom ponudom trezorskih zapisa RS održane 11.05.2015. godine. Promet na BLSE je veći za 46,2% u odnosu na promet u istome mjesecu prošle godine. Ukupan promet u mjesecu maju na obje berze (SASE i BLSE) u iznosu od 109,5 miliona KM je manji za 18,3% u odnosu na promet u istom mjesecu 2014. godine. Najveći promet na BLSE u maju ostvaren je sa dionicama emitenta Telekom Srpske a.d. Banja Luka u iznosu od 605.707 KM.

Tabela 10: Promet (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Maj-13	14.631.534,94	30.097.618,55	44.729.153
Maj-14	110.848.284,10	23.140.690,06	133.988.974,16
Maj-15	75.646.839,05	33.823.083,54	109.469.922,59

Izvor: SASE i BLSE

Poredeći vrijednosti kapitalizacije na Sarajevskoj berzi (SASE) u mjesecu maju 2015. godine sa vrijednostima u mjesecu maju 2014. godine zabilježen je rast od 7,1%, i ukupnoj kapitalizaciji učestvuje sa 53,1%. Kapitalizacija na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu maju 2015. godine bilježi rast od 8,7% u poređenju sa vrijednosti u mjesecu maju 2014. godine i učestvuje u ukupnoj kapitalizaciji sa 46,9%. Vrijednost kapitalizacije na obje berze (SASE i BLSE) u maju 2015. godine bilježi rast od 7,8% u odnosu na vrijednosti u mjesecu maju 2014. godine.

Kapitalizacija u mjesecu maju 2013, 2014 i 2015. godine je iznosila:

Tabela 11: Kapitalizacija (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Maj-13	4.690.629.362,67	4.103.461.788,84	8.794.091.151,51
Maj-14	4.569.608.376,50	3.969.342.270,83	8.538.950.647,33
Maj-15	4.893.517.633,31	4.315.399.223,43	9.208.916.856,74

Izvor: SASE i BLSE

4. Vanjski sektor

Zahvaljujući jačanju izvozne traženje u glavnim trgovinskim partnerima i poboljšanju proizvodnje u prerađivačkoj industriji, Bosna i Hercegovina je u periodu januar-maj 2015. godine nastavila pozitivan trend u vanjskotrgovinskoj razmjeni sa svijetom. U navedenom periodu došlo je porasta ukupnog obima vanjskotrgovinske razmjene, povećanja izvoza, stagnacije uvoza i smanjenja vanjskotrgovinskog deficita, tako da je i pokrivenost uvoza izvozom poboljšana u odnosu na isti period prethodne godine.

U posmatranom periodu ukupni bh. izvoz iznosio je 3,605 milijardi KM i u odnosu na isti period prethodne godine povećan je za 4,6%. U okviru bh. izvoza najveći doprinos rastu ostvaren je u kategorijama baznih metala, mašina i aparata, prehrambenih proizvoda, hemijskih proizvoda i tekstila. S druge strane, najznačajnije smanjenje i samim tim i najveći negativan doprinos rastu ostvaren je u kategoriji nafte i naftnih derivata gdje je izvoz smanjen za preko 60%, pri čemu treba imati na umu da je pad cijena nafte na svjetskom tržištu iznosio 47,2%. Pored nafte i naftnih derivata, značajno smanjenje izvoza od oko 8% zabilježeno je u kategoriji drvnih proizvoda izuzev namještaja.

Tabela 12: Pregled vanjskotrgovinske razmjene u BiH za period januar – maj 2015. godine

U KM	januar_maj 2011	januar_maj 2012	januar_maj 2013	januar_maj 2014	januar_maj 2015
Izvoz roba	3.369.059	3.126.039	3.466.430	3.448.007	3.605.316
Promjena izvoza	23,0%	-7,2%	10,9%	-0,5%	4,6%
Uvoz roba	5.967.171	6.039.595	6.018.012	6.308.274	6.298.920
Promjena uvoza	17,8%	1,2%	-0,4%	4,8%	-0,1%
Trgovinski bilans (Izvoz – Uvoz)	-2.598.112	-2.913.556	-2.551.582	-2.860.267	-2.693.604
Promjena trgovinskog bilansa	11,7%	12,1%	-12,4%	12,1%	-5,8%
Ukupna trgovina (Izvoz + Uvoz)	9.336.230	9.165.634	9.484.442	9.756.281	9.904.236
Promjena ukupne trgovine	19,6%	-1,8%	3,5%	2,9%	1,5%
Pokrivenost uvoza izvozom	56,5%	51,8%	57,6%	54,7%	57,2%

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Ako se bh. izvoz u periodu januar-maj 2015. posmatra po geografskoj strukturi evidentno je povećanje izvoza u zemlje CEFTA od 11,4%, dok je rast izvoza u zemlje EU bio nešto skromniji i iznosio je 1,7%. Sa stanovišta glavnih trgovinskih partnera u periodu januar-maj 2015. godine registrirana su povećanje izvoza u Srbiju 12,2%, Italiju 5,2, Sloveniju 5,1% i Njemačku 1%, dok je s druge strane došlo do smanjenja bh. izvoza u Hrvatsku i Austriju od 4,7% odnosno 1,5%.

U prvih 5 mjeseci 2015. godine ukupni bh.uvoz iznosio je 6,298 milijardi KM što predstavlja stagnaciju u odnosu na prethodnu godinu ra registriranom stopom od -0,1 % u odnosu na isti period prethodne godine. Ako se struktura bh. uvoza posmatra po proizvodima može se konstatovati da je BiH ostvarila rast uvoza u većini kategorija, a najznačajnija povećanja uvoza ostvorena su u okviru kategorija prehrambenih proizvoda, baznih metala (ponajviše aluminijuma) te motornih vozila. S druge strane, pad uvoza naftnih derivata od skoro 33% pri čemu treba imati u vidu i pad cijene nafte na svjetskom tržištu bio je ključni za stagnaciju ukupnog bh. uvoza u navedenom periodu. Pored nafte i naftnih derivata, značajnije smanjenje uvoza ostvareno je u kategoriji sirove kože. Geografski posmatrano, u periodu januar-maj 2015. godine došlo je do povećanja uvoza iz zemalja CEFTA-e od 13,4%, dok je uvoz iz zemalja EU stagnirao sa registriranom stopom od 0,2% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po zemljama koje su glavni trgovinski partneri, u posmatranom periodu došlo je do povećanja bh. uvoza iz Srbije 10,9%, Austrije 6,3%, Italije 4,8%, Njemačke 1,5%, dok je smanjenje uvoza registrirano iz Rusije 35%, Hrvatske 11,4% i Slovenije 0,2%.

Tako je vanjskotrgovinski deficit za period januar-maj 2015. godine iznosio 2,693 milijardi KM i u poređenju sa istim periodom prethodne godine smanjen je za 5,8%. Ovo smanjenje vanjskotrgovinskog deficita poboljšalo je pokrivenost uvoza izvozom u BiH za 2,5 p.p,tako da je pokrivenost uvoza izvozom nakon prvih pet mjeseci iznosila 57,2%.¹⁰ Detaljniji pregled vanjskotrgovinske robne razmjene u BiH za period januar-maj 2015. godine prikazan je u tabeli ispod:

Tabela 11: Vanjskotrgovinska robna razmjena u BiH prema HS klasifikaciji za period januar-maj 2015. godine

Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)		IZVOZ				UVOZ				BILANS				Pokrivenost uvoza izvozom		
		I-V 2014		I-V 2015		januar -maj_2015		januar -maj_2015		I-V 2014		I-V 2015			januar -maj_2015	
		u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p		g/g	p-p
UKUPNO		3.448.007	3.605.316	4,6	4,6	6.308.274	6.298.920	-0,1	-0,1	-2.860.267	-2.693.604	-5,8	-5,8	57,2%		
1	ŽIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA	37.115	55.862	50,5	0,54	175.196	181.458	3,6	0,10	-138.081	-125.596	-9,0	-0,44	30,8%		
2	PROIZVODI BILJNOG PORIJEKLA	38.650	58.741	52,0	0,6	274.233	323.469	18,0	0,8	-235.583	-264.728	12,4	1,02	18,2%		
3	MASTI I ULJA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA I BILJNOG PORIJEKLA	33.632	53.683	59,6	0,58	55.236	64.233	16,3	0,14	-21.604	-10.550	-51,2	-0,39	83,6%		
4	PREHRAMBENE PRERAĐEVINE	115.126	112.587	-2,2	-0,07	533.698	549.862	3,0	0,26	-418.572	-437.275	4,5	0,65	20,5%		
5	PROIZVODI MINERALNOG PORIJEKLA	365.746	309.768	-15,3	-1,62	1.150.590	891.101	-22,6	-4,11	-784.844	-581.333	-25,9	-7,12	34,8%		
6	PROIZVODI HEMISKE INDUSTRIJE ILI SRODNIH INDUSTRIJA	228.543	272.562	19,3	1,28	604.662	645.224	6,7	0,64	-376.119	-372.662	-0,9	-0,12	42,2%		
7	PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUKČUK	93.502	110.881	18,6	0,50	366.715	379.831	3,6	0,21	-273.213	-268.950	-1,6	-0,15	29,2%		
8	KOŽA I KRZNO	57.604	63.975	11,1	0,18	221.940	191.204	-13,8	-0,49	-164.336	-127.229	-22,6	-1,30	33,5%		
9	DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	251.015	231.941	-7,6	-0,55	71.584	81.404	13,7	0,16	179.430	150.537	-16,1	1,01	284,9%		
10	CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI PROIZVODI	101.912	99.233	-2,6	-0,08	147.977	156.963	6,1	0,14	-46.065	-57.730	25,3	0,41	63,2%		
11	TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	163.139	195.136	19,6	0,93	399.308	411.815	3,1	0,20	-236.169	-216.679	-8,3	-0,68	47,4%		
12	OBUĆA, ŠEŠIRI, KAPE I SLIČNI PROIZVODI OD KAMENA, GIPSA, CEMENTA I SLIČNIH MATERIJALA, KERAMIČKI PROIZVODI, STAKLO I BISERI, PLEMENITI METALI I NJIHOVI PROIZVODI, DRAGO I POLUDRAGO KAMENJE	278.235	264.704	-4,9	-0,39	143.254	150.162	4,8	0,11	134.981	114.542	-15,1	0,71	176,3%		
13	GIPSA, CEMENTA I SLIČNIH MATERIJALA, KERAMIČKI PROIZVODI, STAKLO I BISERI, PLEMENITI METALI I NJIHOVI PROIZVODI, DRAGO I POLUDRAGO KAMENJE	25.862	24.079	-6,9	-0,05	109.121	121.932	11,7	0,20	-83.258	-97.853	17,5	0,51	19,7%		
14	BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	6.293	6.074	-3,5	-0,01	5.899	5.281	-10,5	-0,01	394	793	101,4	-0,01	115,0%		
15	BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	694.355	739.207	6,5	1,30	571.312	597.793	4,6	0,42	123.043	141.414	14,9	-0,64	123,7%		
16	MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI UREĐAJI	383.714	414.052	7,9	0,88	868.668	883.796	1,7	0,24	-484.953	-469.744	-3,1	-0,53	46,8%		
17	TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	128.742	131.980	2,5	0,09	401.185	427.331	6,5	0,41	-272.443	-295.351	8,4	0,80	30,9%		
18	SATOV I MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI	6.875	7.368	7,2	0,01	68.137	94.982	39,4	0,43	-61.261	-87.614	43,0	0,92	7,8%		
19	ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	29.115	26.188	-10,1	-0,08	2.620	1.310	-50,0	-0,02	26.495	24.878	-6,1	0,06	1999,1%		
20	RAZNI PROIZVODI	408.761	427.253	4,5	0,54	136.755	139.963	2,3	0,05	272.006	287.290	5,6	-0,53	305,3%		
21	UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI PREDMETI I ANTIKIVITETI	67	21	-68,5	0,00	36	20	-44	0,00	31	1	-97	0,00	105,0%		
98	NERAZVRSTANO									0	0	0,0				

Izvor: Agencija za statistiku BiH

¹⁰ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje "Statistika robne razmjene sa inostranstvom januar-maj 2015. godine", 22.06.2015. godine.

5. Strane direktne investicije u BiH

Prema posljednjim podacima (Platni bilans za prvi kvartal 2015. godine) Centralne banke BiH direktna ulaganja u prvom kvartalu iznose 84,7 miliona KM što je u poređenju sa istim periodom prošle godine manje za 77,6%. Od ovoga iznosa neto finansijska pasiva (ulaganje u zemlju) je iznosila 123,19 miliona KM dok je finansijska aktiva (ulaganje kapitala u inostranstvo) u iznosilo 38,44 miliona KM što zajedno iznosi 84,7 mil KM.

Prema platnom bilansu Centralne banke BiH strana ulaganja u 2014. godini iznose 826,1 mil. KM i ovaj je iznos veći za 88% u odnosu na ulaganja u istom periodu prošle godine. Od ovoga iznosa ulaganje iz inostranstva (neto finansijska pasiva) je iznosila 819,4 miliona KM i došlo je do povlačenja kapitala iz inostranstva (finansijska aktiva negativna), u iznosu od 6,7 miliona KM što zajedno iznosi 826,1 mil KM.

Tabela 13: Ulaganja po kvartalima u 2012., 2013., 2014. i 2015 godini

U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2012	55,81	158,44	148,51	146,42	509,18
2013	324,41	207,50	29,96	-122,39	439,48
2014	298,04	235,38	145,37	147,27	826,07
2015	84,7				

Izvor: CBBiH

Od događaja koji će imati utjecaja na strane direktne investicije, treba spomenuti da je 13.03.2015. godine agencija za ocjenu kreditnog rejtinga Standard & Poor's potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting B sa stabilnim izgledima.